Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (velkého senátu)

11. září 2024*

„Společná zahraniční a bezpečnostní politika – Omezující opatření přijatá vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny – Zmrazení finančních prostředků – Seznam osob, subjektů a orgánů, na které se vztahuje zmrazení finančních prostředků a hospodářských zdrojů – Zapsání jména žalobců na seznam – Povinnost oznamovat finanční prostředky nebo hospodářské zdroje, které náleží žalobcům nebo které vlastní, drží či ovládají – Povinnost spolupráce s příslušným vnitrostátním orgánem – Účast na činnostech, jejichž cílem nebo následkem je obcházení omezujících opatření – Článek 9 odst. 2 a 3 nařízení (EU) č. 269/2014 – Žaloba na neplatnost – Aktivní legitimace – Bezprostřední dotčení – Nařizovací akt, který nevyžaduje přijetí prováděcích opatření – Právní zájem na podání žaloby – Přípustnost – Pravomoc Rady – Přiměřenost“

Ve věci T-635/22,

Michail Fridman, s bydlištěm v Londýně (Spojené království),

Petr Aven, s bydlištěm ve Virginia Water (Spojené království),

German Khan, s bydlištěm v Londýně,

zástupci: T. Marembert a A. Bass, advokáti,

žalobci,

proti

Radě Evropské unie, zástupci: S. Van Overmeire a J. Rurarz, jako zmocněnci, ve spolupráci s: B. Maingain, advokát,

žalované,

podporované:

Belgickým královstvím, zástupci: C. Pochet, M. Van Regemorter a L. Van den Broeck, jako zmocněnkyně,

Lotyšskou republikou, zástupci: K. Pommere a J. Davidoviča, jako zmocněnkyně,

a

* Jednací jazyk: francouzština.

Evropskou komisí, zástupci: H. Krämer, C. Giolito, M. Carpus Carcea a L. Puccio, jako zmocněnci,

vedlejšími účastníky řízení,

TRIBUNÁL (velký senát),

ve složení: M. van der Woude, předseda, S. Papasavvas, D. Spielmann (zpravodaj), M. J. Costeira, K. Kowalik-Bańczyk, S. Gervasoni, L. Madise, N. Półtorak, M. Brkan, I. Gâlea, I. Dimitrakopoulos, D. Kukovec, S. Kingston, T. Tóth a S. L. Kalėda, soudci,

za soudní kancelář: H. Eriksson, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

po jednání konaném dne 11. ledna 2024,

vydává tento

Rozsudek

1 Žalobou podanou na základě článku 263 SFEU se žalobci Michail Fridman, Petr Aven a German Khan domáhají zrušení nařízení Rady (EU) 2022/1273 ze dne 21. července 2022, kterým se mění nařízení (EU) č. 269/2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny (Úř. věst. 2022, L 194, s. 1, dále jen „napadené nařízení“), v rozsahu, v němž se jich týká, a míří konkrétně na článek 1 bod 4 napadeného nařízení, kterým se mění článek 9 nařízení Rady (EU) č. 269/2014 ze dne 17. března 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny (Úř. věst. 2014, L 78, s. 6) tím, že do něj vkládá povinnost oznamovat finanční prostředky a spolupracovat s příslušnými orgány v tomto ohledu (čl. 9 odst. 2 nařízení č. 269/2014 ve znění pozdějších předpisů) a tím, že nesplnění těchto povinností staví na roveň obcházení opatření, jimiž se zmrazují finanční prostředky (čl. 9 odst. 3 nařízení č. 269/2014, ve znění pozdějších předpisů) (dále jen „napadená ustanovení“).

Skutečnosti předcházející sporu

2 Žalobci jsou podnikateli s ruskou a izraelskou státní příslušností v případě M. Fridmana a G. Khana a s ruskou a lotyšskou státní příslušností, pokud jde o P. Avena.

3 V březnu 2014 Ruská federace anektovala Autonomní republiku Krym a město Sevastopol a od té doby soustavně provádí destabilizační činnost na východě Ukrajiny. Současně v Doněcké a Luganské oblasti vstoupila proruská separatistická hnutí do ozbrojeného konfliktu s ukrajinskou vládou.

4 Dne 17. března 2014 přijala Rada Evropské unie mimo jiné na základě článku 29 SEU rozhodnutí 2014/145/SZBP o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny (Úř. věst. 2014, L 78, s. 16). Téhož dne přijala na základě článku 215 SFEU nařízení č. 269/2014. V následujících dnech zahájily ruské ozbrojené síly válečné operace na celé Ukrajině, které pokračují dodnes.

5 Dne 21. února 2022 podepsal prezident Ruské federace výnos uznávající nezávislost a svrchovanost samozvané „Doněcké lidové republiky“ a samozvané „Luhanské lidové republiky“ a nařídil vyslat na tato území ruské ozbrojené síly.

6 Dne 22. února 2022 vydal vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (dále jen „vysoký představitel“) jménem Unie prohlášení, ve kterém odsoudil tyto činy jako závažné porušení mezinárodního práva. Oznámil, že Unie na tato nejnovější porušení ze strany Ruské federace zareaguje tím, že neodkladně přijme další omezující opatření.

7 V této souvislosti přijala Rada několik souborů omezujících opatření. Jména žalobců byla přidána na seznamy osob, subjektů a orgánů, na něž se vztahují omezující opatření, uvedené v příloze rozhodnutí 2014/145 a v příloze I nařízení č. 269/2014 v případě M. Fridmana a P. Avena rozhodnutím Rady (SZBP) 2022/337 ze dne 28. února 2022, kterým se mění rozhodnutí 2014/145 (Úř. věst. 2022, L 59, s. 1), a prováděcím nařízením Rady (EU) 2022/336 ze dne 28. února 2022, kterým se provádí nařízení č. 269/2014 (Úř. věst. 2022, L 58, s. 1), a v případě G. Khana rozhodnutím Rady (SZBP) 2022/429 ze dne 15. března 2022, kterým se mění rozhodnutí 2014/145 (Úř. věst. 2022, L 87 I, s. 44), a prováděcím nařízení Rady (EU) 2022/427 ze dne 15. března 2022, kterým se provádí nařízení č. 269/2014 (Úř. věst. 2022, L 87 I, s. 1), a poté byla na těchto seznamech opakovaně ponechána. Tato omezující opatření byla předmětem žalob na neplatnost před Tribunálem (věci T-301/22, Aven v. Rada, T-304/22, Fridman v. Rada, a T-333/22, Khan v. Rada).

8 Ke dni přijetí aktů uvedených v bodě 7 výše článek 2 nařízení č. 269/2014 stanovil:

„1. Zmrazují se veškeré finanční prostředky a hospodářské zdroje náležející fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům nebo fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům s nimi spojeným, jak jsou uvedeny v příloze I, jakož i veškeré finanční prostředky a hospodářské zdroje, které uvedené osoby, subjekty či orgány vlastní, drží či ovládají.

2. Žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje nesmějí být přímo ani nepřímo zpřístupněny fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům nebo fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům s nimi spojeným uvedeným v příloze I nebo v jejich prospěch.“

9 Článek 9 uvedeného nařízení stanovil, že se „[z]akazuje […] vědomě a úmyslně se účastnit činností, jejichž cílem nebo následkem je obcházení opatření uvedených v článku 2“.

10 Článek 15 tohoto nařízení stanovil následující:

„1. Členské státy stanoví pravidla pro sankce za porušení ustanovení tohoto nařízení a přijmou veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich uplatňování. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující.

2. Členské státy oznámí Komisi tato pravidla neprodleně po vstupu tohoto nařízení v platnost a oznámí jí rovněž jakékoli pozdější změny.“

11 Dne 3. června 2022 přijala Rada nařízení (EU) 2022/880, kterým se mění nařízení č. 269/2014 (Úř. věst. 2022, L 153, s. 75), přičemž měla zejména za to, že je vhodné vyjasnit a posílit ustanovení o vnitrostátních sankcích za porušení opatření obsažená v uvedeném nařízení (bod 2 odůvodnění nařízení 2022/880).

12 Článek 15 odst. 1 nařízení č. 269/2014 v pozměněném znění stanoví:

„Členské státy stanoví pravidla pro sankce, včetně případných trestních sankcí, za porušení ustanovení tohoto nařízení a přijmou veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich uplatňování. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující. Členské státy rovněž stanoví vhodná opatření ke konfiskaci výnosů z takových porušení.“

13 Dne 21. července 2022 přijala Rada na základě článku 29 SEU rozhodnutí (SZBP) 2022/1272, kterým se mění rozhodnutí 2014/145 (Úř. věst. 2022, L 193 I, s. 219). Tímto rozhodnutím zavedla nové výjimky ze zmrazení majetku a zákazu zpřístupnění finančních prostředků a hospodářských zdrojů určeným osobám a subjektům.

14 Téhož dne bylo přijato napadené nařízení zejména na základě článku 215 SFEU. Toto nařízení v bodě 5 odůvodnění upřesňuje, že:

„V zájmu zajištění účinného a jednotného provádění nařízení (EU) č. 269/2014 a vzhledem ke stále komplexnějším systémům obcházení sankcí, které tomuto provádění brání, je nezbytné uložit určeným osobám a subjektům s aktivy v jurisdikci členského státu povinnost tato aktiva oznamovat a spolupracovat s příslušným orgánem při ověřování takových oznámení. Aby se omezilo porušování a obcházení ustanovení o zmrazení majetku, je rovněž vhodné posílit [zpřísnit] ustanovení o oznamovací povinnosti hospodářských subjektů z Unie. Nedodržení této povinnosti by znamenalo obcházení ustanovení o zmrazení majetku a podléhalo by sankcím, pokud by byly splněny podmínky pro tyto sankce podle příslušných vnitrostátních předpisů a postupů.“

15 Napadeným nařízením Rada změnila nařízení č. 269/2014 tak, že v čl. 1 bodech 1 až 3 stanovila výjimky stanovené rozhodnutím 2022/1272. V článku 1 bodě 4 napadeného nařízení se stanoví, že článek 9 nařízení č. 269/2014 se nahrazuje tímto:

„Článek 9

1. Zakazuje se vědomá a úmyslná účast na činnostech, jejichž cílem nebo následkem je obcházení opatření uvedených v článku 2.

2. Fyzické a právnické osoby, subjekty či orgány uvedené na seznamu v příloze I:

a) oznámí do 1. září 2022 nebo do šesti týdnů ode dne jejich zařazení na seznam v příloze I, podle toho, co nastane později, veškeré finanční prostředky nebo hospodářské zdroje v jurisdikci členského státu, které jim náleží, jsou jimi vlastněny, drženy nebo ovládány, příslušnému orgánu členského státu, v němž se tyto finanční prostředky nebo hospodářské zdroje nacházejí, a

b) spolupracují s příslušným orgánem při ověřování těchto informací.

3. Nesplnění povinností podle odstavce 2 se považuje za účast na činnostech, jejichž cílem nebo následkem je obcházení opatření uvedených v článku 2, ve smyslu odstavce 1.

[…]“

Návrhová žádání účastníků řízení

16 Žalobci navrhují, aby Tribunál:

– zrušil napadené nařízení v rozsahu, v němž se jich týká, jak je uvedeno v bodě 1 výše;

– uložil Radě náhradu nákladů řízení.

17 Rada navrhuje, aby Tribunál:

– odmítl žalobu na neplatnost jako nepřípustnou nebo ji podpůrně zamítl jako neopodstatněnou;

– uložil žalobcům náhradu nákladů řízení.

18 Belgické království, Lotyšská republika a Evropská komise navrhují, aby byla žaloba odmítnuta jako nepřípustná nebo podpůrně zamítnuta jako neopodstatněná.

Právní otázky

K přípustnosti žaloby

19 Rada, podporovaná Belgickým královstvím, Lotyšskou republikou a Komisí, tvrdí, že žalobci nejsou napadenými ustanoveními bezprostředně a osobně dotčeni. Tvrdí totiž, že jejich jména byla na sporné seznamy ukládající jim omezující opatření přidána rozhodnutím 2022/337 a prováděcím nařízením 2022/336, pokud jde o P. Avena a M. Fridmana, a rozhodnutím 2022/429 a prováděcím nařízením 2022/427, pokud jde o G. Khana, což jsou akty, které se jich osobně a bezprostředně dotýkají a proti kterým byly podány žaloby na neplatnost (viz bod 7 výše).

20 Komise dodává, že napadené nařízení nepředstavuje opatření, které se bezprostředně dotýká žalobců a které nevyžaduje přijetí prováděcích opatření. Konkrétně čl. 9 odst. 3 nařízení č. 269/2014, ve znění pozdějších předpisů, podle ní vyžaduje posouzení každého jednotlivého případu a uplatnění sankcí prostřednictvím vnitrostátního práva.

21 Belgické království dodává, že majetek žalobců v jurisdikci členských států je již považován za zmrazený na základě aktů napadených v rámci žalob ve věcech T-301/22, Aven v. Rada, T-304/22, Fridman v. Rada, a T-333/22, Khan v. Rada. Žalobci tedy podle ní nemají právní zájem na podání projednávané žaloby a chtějí pouze obejít omezující opatření, která se na ně vztahují, a doufají, že v tom budou moci díky této žalobě pokračovat.

22 Lotyšská republika na jednání tvrdila, že napadená ustanovení se týkají obecně a abstraktně vymezené kategorie osob a žalobci neuvedli žádnou jinou okolnost, která by potvrzovala, že jsou napadeným aktem více dotčeni nebo individualizováni než ostatní osoby patřící do této kategorie.

23 Žalobci s touto argumentací nesouhlasí.

24 Je třeba připomenout, že podle čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU může každá fyzická nebo právnická osoba za podmínek uvedených v prvním a druhém pododstavci podat žalobu proti aktům, které jsou jí určeny (první část věty) nebo které se jí bezprostředně a osobně dotýkají (druhá část věty), jakož i proti nařizovacím aktům, které se jí bezprostředně dotýkají a nevyžadují přijetí prováděcích opatření (třetí část věty).

25 Podmínka bezprostředního dotčení je společná pro druhou a třetí část věty čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU a podle judikatury má stejný význam v každé z těchto částí věty (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. července 2022, Nord Stream 2 v. Parlament a Rada, C-348/20 P, EU:C:2022:548, bod 73). Podle ustálené judikatury podmínka, podle které musí být fyzická nebo právnická osoba bezprostředně dotčena opatřením, které je předmětem žaloby, vyžaduje splnění dvou kumulativních kritérií, tedy zaprvé aby napadené opatření bezprostředně zakládalo účinky na právní postavení této osoby a zadruhé aby adresátům pověřeným jeho provedením neponechávalo žádný prostor pro uvážení, neboť toto provedení je čistě automatické povahy a vyplývá výlučně z unijní právní úpravy, aniž je třeba použít další zprostředkující předpisy [viz rozsudek ze dne 22. června 2021, Venezuela v. Rada (Dotčení třetího státu), C-872/19 P, EU:C:2021:507, bod 61 a citovaná judikatura; rozsudek ze dne 13. září 2018, Rosneft a další v. Rada, T-715/14, nezveřejněný, EU:T:2018:544, bod 65].

26 Mimoto podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že výraz „nevyžadují přijetí prováděcích opatření“ ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce třetí části věty SFEU je nutno vykládat ve světle cíle tohoto ustanovení, kterým je, jak vyplývá z historie jeho vzniku, zabránit tomu, aby byl jednotlivec nejprve nucen právo porušit, aby se poté mohl obrátit na soud. Má-li nařizovací akt bezprostřední účinky na právní postavení fyzické či právnické osoby, aniž vyžaduje přijetí prováděcích opatření, hrozí přitom této osobě, že se jí nedostane účinné právní ochrany, pokud za účelem zpochybnění legality tohoto nařizovacího aktu nedisponuje možností podat přímou žalobu k unijnímu soudu. V případě neexistence prováděcích opatření by totiž fyzická či právnická osoba, přestože je dotyčným aktem bezprostředně dotčena, byla schopna dosáhnout soudního přezkumu tohoto aktu až poté, co by ustanovení uvedeného aktu porušila a odvolala by se na protiprávnost těchto ustanovení v rámci řízení, jež by proti ní bylo zahájeno před vnitrostátními soudy (rozsudky ze dne 19. prosince 2013, Telefónica v. Komise, C-274/12 P, EU:C:2013:852, bod 27, a ze dne 6. listopadu 2018, Scuola Elementare Maria Montessori v. Komise, Komise v. Scuola Elementare Maria Montessori a Komise v. Ferracci, C-622/16 P až C-624/16 P, EU:C:2018:873, bod 58). Jak již navíc Soudní dvůr opakovaně rozhodl, je pro účely posouzení, zda nařizovací akt vyžaduje přijetí prováděcích opatření, nutno vycházet z postavení osoby, která se na základě čl. 263 čtvrtého pododstavce třetí části věty SFEU dovolává práva podat žalobu (viz rozsudek ze dne 6. listopadu 2018, Scuola Elementare Maria Montessori v. Komise, Komise v. Scuola Elementare Maria Montessori a Komise v. Ferracci, C-622/16 P až C-624/16 P, EU:C:2018:873, bod 61 a citovaná judikatura).

27 V projednávané věci mají napadená ustanovení nařizovací povahu ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce poslední části věty SFEU, jelikož mají obecnou působnost a byla přijata na základě článku 215 SFEU nelegislativním postupem stanoveným v tomto ustanovení [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. června 2021, Venezuela v. Rada (Dotčení třetího státu), C-872/19 P, EU:C:2021:507, bod 92].

28 Kromě toho se napadená ustanovení týkají fyzických nebo právnických osob, subjektů a orgánů uvedených na seznamu v příloze I nařízení č. 269/2014, ve znění pozdějších předpisů.

29 V době podání žaloby byla přitom jména žalobců uvedena v této příloze I od 28. února 2022, pokud jde o P. Avena a M. Fridmana, a od 15. března 2022, pokud jde o G. Khana. (viz bod 7 výše).

30 Od 21. července 2022, kdy napadené nařízení vstoupilo v platnost, se tedy na žalobce vztahují dotčené povinnosti, a sice povinnost oznámit své finanční prostředky nebo hospodářské zdroje před 1. zářím 2022 a povinnost spolupracovat s příslušnými vnitrostátními orgány podle čl. 9 odst. 2 nařízení č. 269/2014, ve znění pozdějších předpisů. Navíc podle čl. 9 odst. 3 téhož nařízení je nedodržení uvedených povinností kvalifikováno jako účast na činnostech, jejichž cílem nebo následkem je obcházení omezujících opatření spočívajících ve zmrazení finančních prostředků.

31 Je tedy nutno konstatovat, že napadená ustanovení se bezprostředně dotýkají žalobců, jelikož mají bezprostřední účinky na jejich právní postavení. Oznamovací povinnost a povinnost spolupráce, jakož i účinky jejich nedodržení se totiž vztahují na žalobce jakožto osoby zařazené na seznam obsažený v příloze I nařízení č. 269/2014 v okamžiku vstupu uvedených ustanovení v platnost. Kromě toho použití těchto ustanovení na žalobce nevyžaduje přijetí žádného prováděcího opatření na úrovni Unie nebo členských států, což Rada připustila na jednání, a neponechává žádnou posuzovací pravomoc adresátům pověřeným jejich provedením, takže se dotýkají právního postavení žalobců ryze automaticky.

32 Z toho vyplývá, že napadená ustanovení představují nařizovací akty, které se bezprostředně dotýkají žalobců a nevyžadují přijetí prováděcích opatření ve smyslu použitelné judikatury.

33 Odkaz Rady na rozsudek ze dne 28. ledna 2016, Azarov v. Rada (T-332/14, nezveřejněný, EU:T:2016:48, body 59 a 60), a řešení spočívající v nepřípustnosti z důvodu neexistence bezprostředního dotčení žalobce přijaté v daném rozsudku tento závěr nevyvrací. V uvedeném rozsudku totiž žaloba směřovala zejména proti aktům, kterými se měnila určovací kritéria pro zmrazování finančních prostředků namířené proti osobám odpovědným za zpronevěru ukrajinských státních prostředků. Žaloba byla shledána nepřípustnou v rozsahu, v němž směřovala proti uvedeným aktům, neboť tyto akty v podstatě vyvolávaly právní účinky pouze vůči kategoriím osob a subjektů pojímaným obecně a abstraktně a nedotýkaly se žalobce v dané věci ani osobně, ani bezprostředně.

34 Naproti tomu v projednávaném případě napadená ustanovení mají přímé a bezprostřední účinky na právní postavení žalobců a nevyžadují přijetí prováděcích opatření ze strany orgánů pověřených uplatňováním uvedených povinností. Žalobci by mohli být zbaveni účinné soudní ochrany, pokud by neměli možnost podat žalobu k unijnímu soudu za účelem zpochybnění legality uvedených ustanovení.

35 Žalobci jsou tudíž aktivně legitimováni k podání žaloby na neplatnost napadených ustanovení.

36 Belgické království tvrdí, že žalobci nemají právní zájem na podání projednávané žaloby, jelikož veškerý jejich majetek je již považován za zmrazený, takže chtějí pouze obejít omezující opatření, která se na ně vztahují, a doufají, že v tom budou moci díky této žalobě pokračovat.

37 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je žaloba na neplatnost podaná fyzickou nebo právnickou osobou přípustná pouze v případě, že tato osoba má zájem na zrušení napadeného aktu. Předpokladem takového zájmu je, že samotné zrušení tohoto aktu může vyvolat právní následky a žaloba může ve výsledku přinést straně, která ji podala, prospěch (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. února 2014, Stichting Woonlinie a další v. Komise, C-133/12 P, EU:C:2014:105, bod 54 a citovaná judikatura, a usnesení ze dne 18. ledna 2023, Seifert v. Rada,

T-166/22, nezveřejněné, EU:T:2023:13, bod 22 a citovaná judikatura). Zájem žalobce na podání žaloby musí vzniknout a trvat a nemůže jít o budoucí a hypotetickou situaci (viz rozsudek ze dne 17. září 2015, Mory a další v. Komise, C-33/14 P, EU:C:2015:609, bod 56 a citovaná judikatura).

38 V projednávané věci platí, že bez ohledu na to, zda žalobci nebo jiné osoby dotčené finanční prostředky nebo hospodářské zdroje oznámili nebo zmrazili, a případně spolupracovali s příslušnými orgány, mají žalobci i nadále právní zájem na zrušení napadených ustanovení, která jim ukládají oznamovací povinnost a povinnost spolupráce, jejichž nedodržení pro ně může mít závažné důsledky. Právní zájem na podání žaloby totiž nezaniká z důvodu, že žalobce splnil povinnosti, které zpochybňuje (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. září 1985, Hoogovens Groep v. Komise, 172/83 a 226/83, EU:C:1985:355, bod 19, a ze dne 15. prosince 1999, Kesko v. Komise, T-22/97, EU:T:1999:327, body 55 až 65), ani z důvodu, že byly splněny třetí osobou (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. března 1979, Simmenthal v. Komise (92/78, EU:C:1979:53, bod 32). Proto zůstává zájem žalobců na podání žaloby prokázán, aniž musí dokládat, jak implikuje argument Belgického království, že porušili své povinnosti. Argument Belgického království tudíž musí být zamítnut.

39 Navíc je nesporné, že splnění oznamovací povinnosti nevede k zániku všech povinností stanovených napadenými ustanoveními. Jakmile jsou totiž finanční prostředky nebo hospodářské zdroje oznámeny příslušnému vnitrostátnímu orgánu, čl. 9 odst. 2 nařízení č. 269/2014, ve znění pozdějších předpisů, ukládá osobám, které oznámily finanční prostředky nebo hospodářské zdroje, které vlastní, drží nebo ovládají, povinnost spolupracovat s tímto vnitrostátním orgánem pro účely jakéhokoli ověření. Z toho vyplývá, že žalobci mají i nadále právní zájem na podání žaloby proti ustanovením čl. 9 odst. 2 nařízení č. 269/2014 ve znění pozdějších předpisů, který vznikl a trvá.

40 Pokud jde o ustanovení čl. 9 odst. 3 nařízení č. 269/2014, ve znění pozdějších předpisů, kvalifikace účasti na obcházení omezujících opatření, která stanoví, je vnitřně spjata s povinnostmi stanovenými v čl. 9 odst. 2 tohoto nařízení, takže žalobci prokazují vzniklý a trvající právní zájem na podání žaloby proti těmto ustanovením.

41 Argument Belgického království, podle něhož žalobci nemají právní zájem na podání projednávané žaloby, tedy musí být odmítnut.

42 Z výše uvedeného vyplývá, že předmětná žaloba je přípustná.

K věci samé

43 Žalobci uplatňují dva žalobní důvody, z nichž první vychází z neexistence právního základu a z porušení článku 215 SFEU, jakož i z porušení zásad proporcionality a právní jistoty, a druhý vychází z neexistence právního základu a z porušení článků 4, 5, 25 a 40 SEU, jakož i článků 3, 4, 82, 83 a 215 SFEU z důvodu, že Rada ze sebe učinila normotvůrce s pravomocí přijímat trestněprávní předpisy.

K prvnímu žalobnímu důvodu vycházejícímu z neexistence právního základu a z porušení článku 215 SFEU, jakož i z porušení zásad proporcionality a právní jistoty

44 Žalobci v podstatě tvrdí, že i když znění článku 215 SFEU není taxativní, je třeba jej vykládat restriktivně a Rada nemůže uložit pozitivní povinnosti osobám sankcionovaným na základě tohoto ustanovení. Povinnost uvést informace o složení jejich majetku je podle nich formou sankce, a nikoli „omezujícím opatřením“ ve smyslu článku 215 SFEU. Navíc i za předpokladu, že by Rada mohla uložit pozitivní povinnosti, dotčená oznamovací povinnost a povinnost spolupráce podle nich překračuje její pravomoc *ratione materiae*.

45 Kromě toho tvrdí, že dotčené povinnosti zasahují do soukromého života, jsou excesivní a neurčité, neboť se opírají o vágní formulace bez definice. Mají podle nich rovněž extrateritoriální působnost.

46 Rada, podporovaná Belgickým královstvím, Lotyšskou republikou a Komisí, s touto argumentací nesouhlasí.

47 Je třeba připomenout, že podle čl. 24 odst. 1 druhého pododstavce SEU podléhá společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP) zvláštním pravidlům a postupům a „je vymezována a prováděna Evropskou radou a Radou jednomyslně, nestanoví-li Smlouvy jinak“. Kromě toho je tato politika prováděna vysokým představitelem a členskými státy v souladu se Smlouvami. Podle článku 29 SEU Rada „přijímá rozhodnutí, která vymezují přístup Unie ke konkrétní otázce zeměpisné nebo tematické povahy“.

48 Omezující opatření jsou v rámci SZBP přijímána rozhodnutím Rady přijatým jednomyslně na základě článku 29 SEU a tato opatření jsou prováděna v rámci Smlouvy o FEU prostřednictvím nařízení přijatého podle článku 215 SFEU Radou, která rozhoduje kvalifikovanou většinou na společný návrh vysokého představitele a Komise. Na jedné straně čl. 215 odst. 1 SFEU uvádí, že Rada přijme opatření nezbytná pro pozastavení, omezení nebo úplné přerušení hospodářských a finančních vztahů s jednou nebo více třetími zeměmi, která jsou stanovena v rozhodnutí přijatém podle hlavy V kapitoly 2 Smlouvy o EU. Na straně druhé čl. 215 odst. 2 SFEU uvádí, že pokud tak stanoví rozhodnutí přijaté podle hlavy V kapitoly 2 Smlouvy o EU, může Rada postupem uvedeným v odstavci 1 přijmout omezující opatření vůči fyzickým nebo právnickým osobám a skupinám nebo nestátním subjektům.

49 Podle judikatury z článků 24 a 29 SEU vyplývá, že Rada je obecně oprávněna na základě jednomyslného rozhodování vymezit předmět omezujících opatření, která Unie přijímá v oblasti SZBP. Vzhledem k široké škále účelů a cílů SZBP, jak jsou vyjádřeny v čl. 3 odst. 5 SEU a v článku 21 SEU, jakož i ve zvláštních ustanoveních, která se týkají SZBP, uvedených zejména v článcích 23 a 24 SEU, disponuje Rada při vymezování tohoto předmětu širokým posuzovacím prostorem (rozsudek ze dne 28. března 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, bod 88).

50 Pokud jde o článek 215 SFEU, který zakotvuje propojení mezi cíli Smlouvy o EU v oblasti SZBP a akcemi Unie zahrnujícími hospodářská opatření spadající do působnosti Smlouvy o FEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. července 2012, Parlament v. Rada, C-130/10, EU:C:2012:472, bod 59), umožňuje Radě rozhodující kvalifikovanou většinou přijímat na základě společného návrhu vysokého představitele a Komise nařízení za účelem uplatnění omezujících opatření, spadají-li tato opatření do působnosti Smlouvy o FEU, a zejména k zajištění jejich jednotného použití všemi členskými státy (rozsudek ze dne 28. března 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, bod 89).

51 Rozhodnutí přijatá na základě článku 29 SEU tedy vymezují postoj Unie, který se týká omezujících opatření, jež mají být přijata, zatímco nařízení přijatá na základě článku 215 SFEU jsou z hlediska svých cílů a obsahu s těmito rozhodnutími spojena a představují nástroj k jejich provedení na úrovni Unie (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. července 2012, Parlament v. Rada, C-130/10, EU:C:2012:472, body 72 a 76, a ze dne 28. března 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, bod 90).

52 V projednávané věci byla napadená ustanovení přijata na základě článku 215 SFEU, konkrétně na základě čl. 215 odst. 2 SFEU, jak ostatně uznávají hlavní účastníci řízení.

53 Je třeba připomenout, že podle bodu 5 odůvodnění napadeného nařízení byla napadená ustanovení přijata, aby bylo možné čelit „[…] [stále komplexnějším systémům obcházení sankcí, které [brání] provádění [omezujících opatření]“. V zájmu zajištění účinného a jednotného provádění tohoto nařízení proto Rada zdůraznila nezbytnost „uložit určeným osobám a subjektům s aktivy v jurisdikci členského státu povinnost tato aktiva oznamovat a spolupracovat s příslušným orgánem při ověřování takových oznámení“.

54 V tomto ohledu Rada poukázala jednak na to, že ve srovnání s režimy omezujících opatření zavedenými v souvislosti se situací v jiných zemích nebyl počet osob, na které se vztahovala omezující opatření přijatá v rámci režimu týkajícího se situace na Ukrajině, nikdy tak velký, a jednak na to, že tato omezující opatření byla obcházena nebo dokonce porušována, aby se zabránilo jejich účinnému uplatňování. Navíc, jak vyplývá z diskuse na jednání, přijetí dotčených povinností bylo odůvodněno i tím, že dříve jen málo členských států přijalo vnitrostátní předpisy upravující takové povinnosti, a zejména oznamovací povinnost.

55 Z toho vyplývá, že napadená ustanovení byla v projednávané věci zavedena s cílem zajistit jednotné uplatňování nařízení č. 269/2014 na území Unie a zmařit strategie pro obcházení omezujících opatření, umožněné zejména využitím složitých právních a finančních systémů.

56 Nejsou tedy omezujícími opatřeními jako takovými, nýbrž opatřeními souvisejícími s rozhodnutím 2014/145, jelikož mohou na úrovni Unie zajistit účinné a jednotné provádění omezujících opatření stanovených v uvedeném rozhodnutí.

57 Z toho vyplývá, že Rada právem přijala napadená ustanovení na základě článku 215 SFEU.

58 Argumenty žalobců toto konstatování nevyvrací.

59 Žalobci zaprvé tvrdí, že Rada nemůže uložit osobám sankcionovaným na základě čl. 215 odst. 2 SFEU pozitivní povinnosti.

60 I když Rada nemá úplnou volnost při přijímání opatření, která si přeje přijmout v oblasti SZBP, jak zdůrazňují žalobci, článek 215 SFEU nicméně není taxativní, což žalobci připouštějí. Pouhý odkaz na omezující opatření v čl. 215 odst. 2 SFEU neznamená, že se opatření stanovená v uvedeném ustanovení omezují na povinnosti zdržet se jednání. Jak totiž bylo připomenuto v bodě 50 výše, cílem tohoto ustanovení je umožnit Radě provést rozhodnutí přijaté v oblasti SZBP za účelem zajištění jeho jednotného uplatňování ve všech členských státech. I když se tedy omezující opatření v zásadě vyznačují tím, že se jedná o zákazy nebo omezení, jejich provádění může zahrnovat takové povinnosti něco činit, jako jsou povinnosti v projednávané věci, které nelze v zásadě vyloučit pouze z toho důvodu, že se jedná o pozitivní povinnosti.

61 Zadruhé je třeba odmítnout tvrzení žalobců, že napadená ustanovení, a zejména povinnost uvést informace o složení jejich majetku, jsou formou sankce, a nikoli omezujícím opatřením.

62 Z bodů 52 až 57 výše totiž vyplývá, že napadená ustanovení ukládají povinnost oznámit finanční prostředky nebo hospodářské zdroje a povinnost spolupracovat, které nejsou sankcemi, ale opatřeními, jejichž cílem je provedení omezujících opatření spočívajících ve zmrazení finančních prostředků. Tato ustanovení nezavádějí sankce jako takové. Je pravda, jak zdůrazňují žalobci, že čl. 9 odst. 3 nařízení č. 269/2014, ve znění pozdějších předpisů, stanoví, že nesplnění této oznamovací povinnosti a povinnosti spolupracovat se považuje za účast na činnostech, jejichž cílem nebo následkem je obcházení omezujících opatření spočívajících ve zmrazení finančních prostředků, přičemž tato účast je zakázána odstavcem 1 téhož článku 9. Toto ustanovení však po právní stránce kvalifikuje nedodržení uvedených povinností a sankci nestanoví.

63 Z toho vyplývá, že argument žalobců, podle něhož napadená ustanovení představují formu sankce, musí být odmítnut.

64 Zatřetí, jak uvádějí žalobci, tyto povinnosti jsou ve vztahu k nim nové, jak bylo uvedeno na jednání.

65 Článek 215 odst. 2 SFEU však umožňuje Radě přijmout takové pozitivní povinnosti, byť ve vztahu k nim nové, souvisejí-li s omezujícími opatřeními, která se vztahují na žalobce, neboť mohou zajistit účinné a jednotné uplatňování takových opatření ve všech členských státech v situaci, pro kterou jsou jako pro situaci v projednávané věci příznačné stále komplexnější systémy umožňující osobám a subjektům, na něž se vztahují tato omezující opatření, obcházet sankce.

66 Z výše uvedeného vyplývá, že napadená ustanovení nejsou sankcemi, ale opatřeními zajišťujícími provádění omezujících opatření, která byla správně přijata na základě čl. 215 odst. 2 SFEU. Žalobci tudíž nesprávně tvrdí, že Rada nemá na základě tohoto ustanovení pravomoc *ratione materiae* dotčené povinnosti přijmout.

67 Začtvrté žalobci tvrdí, že dotčená oznamovací povinnost a povinnost spolupráce zasahuje do soukromého života, jehož je majetek klíčovou součástí, a jsou excesivní z důvodu, že „jdou nad rámec pouhého majetku sankcionovaných osob“. Rovněž tvrdí, že cíl zajistit účinnost omezujících opatření nemůže být důvodem pro uložení takových povinností osobám, na něž se uvedená opatření vztahují.

68 Je třeba připomenout, že základní práva nejsou absolutními výsadami a jejich výkon může být předmětem omezení odůvodněných cíli obecného zájmu, které Unie sleduje, za podmínky, že taková omezení skutečně odpovídají uvedeným cílům obecného zájmu a nepředstavují, vzhledem k sledovanému cíli, nepřiměřený a neúnosný zásah do samotné podstaty takto zaručených práv (rozsudky ze dne 28. března 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, bod 148, a ze dne 27. července 2022, RT France v. Rada, T-125/22, EU:T:2022:483, bod 220).

69 K tomu, aby byl zásah do dotčených základních práv v souladu s unijním právem, musí být stanoven zákonem, respektovat podstatu uvedených práv, sledovat cíl obecného zájmu, který jako takový uznává Unie, a nesmí být nepřiměřený (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. července 2022, RT France v. Rada, T-125/22, EU:T:2022:483, body 145 a 222 a citovaná judikatura).

70 V projednávané věci jsou zaprvé dotčené povinnosti „stanoveny zákonem“, neboť jsou uvedeny v napadeném nařízení, které má jasný právní základ v unijním právu, a sice článek 215 SFEU, a jsou i dostatečně předvídatelné.

71 Zadruhé jsou dotčené povinnosti – omezující se na finanční prostředky nebo hospodářské zdroje v jurisdikci členského státu – pro žalobce závazné z důvodu, že jejich jména jsou uvedena v příloze I nařízení č. 269/2014, ve znění pozdějších předpisů, a vztahují se na ně tedy opatření spočívající ve zmrazení finančních prostředků. Vzhledem k tomu, že zařazení jejich jména na seznam je dočasným a vratným opatřením, které je průběžně přezkoumáváno, jsou i dotčené povinnosti, které souvisejí se zařazením jejich jmen, dočasné a vratné. Je tedy třeba mít za to, že uvedené povinnosti nenarušují podstatu dovolávaného práva na soukromý život.

72 Zatřetí je cílem omezujících opatření zvýšit náklady na akce Ruské federace, které narušují územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, podpořit mírové urovnání krize a zachovat mír a chránit mezinárodní bezpečnost v souladu s cíli vnější činnosti Unie stanovenými v článku 21 SEU. V tomto kontextu mají dotčené povinnosti umožnit identifikovat finanční prostředky a hospodářské zdroje, které vlastní, drží nebo ovládají osoby a subjekty, na něž se vztahují omezující opatření, a tím účinně a jednotně provádět uvedená opatření, což patří k obecnějším cílům omezujících opatření. Význam takto sledovaných cílů přitom může odůvodnit negativní důsledky vyplývající ze zásahu do práva na soukromý život tvrzeného žalobci.

73 Začtvrté, pokud jde o vhodnost a nezbytnost dotčených povinností, je třeba uvést, jak zdůrazňují Rada, jakož i Belgické království, Lotyšská republika a Komise, že nové způsoby provádění omezujících opatření byly odůvodněny potřebou zajistit účinnost a jednotné uplatňování režimu omezujících opatření týkajícího se situace na Ukrajině, zejména s ohledem na obcházení omezujících opatření, k němuž dochází v důsledku stále komplexnějších systémů, které to umožňují. Rada v tomto ohledu poukazuje na četné způsoby obcházení prostřednictvím zatajovaných aktiv za pomoci rodinných příslušníků, krycích firem nebo jmen. Komise rovněž zdůraznila závažnost situace na Ukrajině, bezprecedentní rizika pro bezpečnost Unie a jejích členských států a skutečnost, že režim omezujících opatření vůči Ruské federaci nabral v porovnání s jinými režimy dosud nevídaných rozměrů vzhledem k počtu osob a subjektů, na něž se uvedená opatření vztahují, množství finančních prostředků a hospodářských zdrojů, na něž se vztahují opatření spočívající v jejich zmrazení a vzhledem ke stále komplexnějším právním a finančním konstrukcím, jejichž prostřednictvím jsou tyto finanční prostředky a hospodářské zdroje vlastněny či kontrolovány, což příslušným vnitrostátním orgánům obzvláště ztěžuje jejich identifikaci. Žalobci mimoto neprokázali možnost alternativních a méně omezujících opatření, která by umožnila dosáhnout sledovaných cílů stejně účinně. Dotčená oznamovací povinnosti a povinnost spolupracovat se tak jeví jako vhodná a zároveň nezbytná k provedení zmrazení finančních prostředků.

74 Pokud jde konkrétně o přiměřenost dotčených povinností, zvážení dotčených zájmů ukazuje, že závažné obtíže, které z nich pro žalobce vyplývají, však nejsou nepřiměřené ve vztahu ke sledovaným cílům obecného zájmu připomenutým v bodě 72 výše. Vzhledem k prvořadému významu těchto cílů sledovaných omezujícími opatřeními a k tomu, že sporné povinnosti mohou zajistit účinné a jednotné provádění uvedených opatření, totiž nelze namítaný zásah do soukromého života žalobců považovat za nepřiměřený.

75 Z toho vyplývá, že argumenty žalobců týkající se nepřiměřenosti dotčených povinností, zejména s ohledem na jejich soukromý život, musí být odmítnuty.

76 Pokud jde konečně o tvrzení žalobců, podle něhož jsou sporné povinnosti excesivní z důvodu, že jdou nad rámec pouhého majetku sankcionovaných osob, je nutno konstatovat, že není jinak podložené, a musí být tedy odmítnuto.

77 Zapáté žalobci tvrdí, že sporné povinnosti porušují zásadu právní jistoty, neboť jsou formulovány vágně a bez definice, zejména pokud jde o rozsah pojmu „ovládání“.

78 Je třeba připomenout, že zásada právní jistoty vyžaduje, aby byly unijní právní předpisy jasné a přesné a jejich použití bylo pro jednotlivce předvídatelné (rozsudek ze dne 5. března 2015, Europäisch-Iranische Handelsbank v. Rada, C-585/13 P, EU:C:2015:145, bod 93; v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. listopadu 2023, OT v. Rada, T-193/22, EU:T:2023:716, bod 42).

79 V projednávané věci musí osoby, na které se vztahuje zmrazení finančních prostředků, podle čl. 9 odst. 2 písm. a) nařízení č. 269/2014 oznámit „veškeré finanční prostředky nebo hospodářské zdroje v jurisdikci členského státu, které jim náleží, jsou jimi vlastněny, drženy nebo ovládány, příslušnému orgánu členského státu, v němž se tyto finanční prostředky nebo hospodářské zdroje nacházejí“.

80 Použití pojmů „náležet“, „vlastnit“, „držet“ nebo „ovládat“ v ustanoveních čl. 9 odst. 2 nařízení č. 269/2014, ve znění pozdějších předpisů, přitom podle všeho není natolik nejednoznačné, že by osobám, na které se vztahují opatření ke zmrazení finančních prostředků, neumožňovalo s dostatečnou jistotou odstranit případné pochybnosti o dosahu nebo smyslu těchto pojmů. V tomto ohledu v případě společností a ve specifickém kontextu omezujících opatření již bylo rozhodnuto, že společnost může být kvalifikována jako „společnost vlastněná nebo ovládaná jiným subjektem“, nachází-li se takový subjekt v postavení, v němž je schopen ovlivňovat rozhodnutí dotčené společnosti, a to i v případě, že mezi těmito dvěma hospodářskými subjekty neexistuje žádný právní vztah, vlastnictví nebo kapitálová účast (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. září 2019, HTTS v. Rada, C-123/18 P, EU:C:2019:694, bod 75).

81 Z toho vyplývá, že z odkazu v čl. 9 odst. 2 nařízení č. 269/2014, ve znění pozdějších předpisů, na pojmy „náležet“, „vlastnit“, „držet“ nebo „ovládat“ finanční prostředky nebo hospodářské zdroje dostatečně jasně a srozumitelně vyplývá, co takové pojmy zahrnují, aby dotčené osoby mohly splnit oznamovací povinnost.

82 Zašesté žalobci tvrdí, že dotčené povinnosti mají extrateritoriální působnost, jelikož osoba, na niž se vztahují omezující opatření a nachází se mimo Unii, může být stíhána, pokud neodpoví na otázku vnitrostátního orgánu.

83 Je třeba připomenout, že podle čl. 9 odst. 2 nařízení č. 269/2014, ve znění pozdějších předpisů, jsou žadatelé povinni oznámit své finanční prostředky nebo hospodářské zdroje v jurisdikci členského státu, které jim náleží, jsou jimi vlastněny, drženy nebo ovládány, příslušnému orgánu členského státu, v němž se tyto finanční prostředky nebo hospodářské zdroje nacházejí, a dále jsou povinny s uvedeným orgánem spolupracovat za účelem ověření těchto informací. Z toho vyplývá, že se uvedené povinnosti nevztahují na aktiva, která nespadají do jurisdikce členského státu. Pokud jde dále o osoby nacházející se mimo Unii, je dotčen pouze jejich majetek nacházející se na území Unie, což představuje dostatečnou vazbu na Unii. Argument vycházející z extrateritoriálního rozsahu dotčených povinností tedy musí být odmítnut.

84 Z výše uvedeného vyplývá, že dotčené povinnosti nelze považovat za omezující opatření, nýbrž za opatření k zajištění provedení omezujících opatření vztahujících se na žalobce. S ohledem na kontext a cíl zajistit účinnost uvedených opatření tedy Rada přijetím napadených ustanovení neporušila rozsah své pravomoci *ratione materiae*, zásadu proporcionality ani zásadu právní jistoty.

85 Z toho plyne, že první žalobní důvod musí být zamítnut jako neopodstatněný.

Ke druhému žalobnímu důvodu vycházejícímu z neexistence právního základu a z porušení článků 4, 5, 25 a 40 SEU, jakož i článků 3, 4, 82, 83 a 215 SFEU z důvodu, že Rada ze sebe učinila normotvůrce s pravomocí přijímat trestněprávní předpisy

86 Úvodem je třeba uvést, že znění druhého žalobního důvodu zmiňuje neexistenci právního základu napadených ustanovení. Z analýzy prvního žalobního důvodu však vyplývá, že článek 215 SFEU je relevantním právním základem pro ustanovení napadená v projednávané věci. Tato argumentace týkající se neexistence právního základu napadených ustanovení musí být tudíž zamítnuta.

87 Pokud jde o zbývající část druhého žalobního důvodu, i když žalobci zmiňují porušení různých ustanovení Smlouvy o EU a Smlouvy o FEU, cílem jejich argumentace je v podstatě prokázat, že když Rada napadená ustanovení přijala, učinila ze sebe zákonodárce s pravomocí přijímat trestněprávní předpisy, ačkoli tato pravomoc náleží členským státům a ačkoli věděla, že 25 z 27 členských států obcházení sankcí trestně postihuje.

88 Rada, podporovaná Belgickým královstvím, Lotyšskou republikou a Komisí, s touto argumentací nesouhlasí.

89 Je třeba připomenout, že pokud jde o akty přijaté na základě ustanovení týkajícího se SZBP, přísluší Soudnímu dvoru, aby zejména na základě článku 40 SEU, jakož i čl. 275 druhého pododstavce první části věty SFEU dbal na to, aby prováděním této politiky nebylo dotčeno použití postupů a příslušný rozsah pravomocí orgánů, které jsou stanoveny ve Smlouvách pro výkon pravomocí Unie na základě Smlouvy o FEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. března 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, bod 85 a citovaná judikatura).

90 V projednávané věci čl. 9 odst. 2 nařízení č. 269/2014, ve znění pozdějších předpisů, zavádí dotčenou oznamovací povinnost a povinnost spolupráce. Článek 9 odst. 3 nařízení č. 269/2014, ve znění pozdějších předpisů, pak stanoví, že nesplnění těchto povinností se považuje za účast na činnostech, jejichž cílem nebo následkem je obcházení omezujících opatření. V tomto ohledu odkazuje na čl. 9 odst. 1 téhož nařízení, který stanoví zákaz vědomé a úmyslné účasti na takovém obcházení.

91 Tato ustanovení nelze považovat za trestněprávní, a to ani s ohledem na skutečnost, že – jak zdůrazňují žalobci – většina členských států v okamžiku přijetí napadeného nařízení trestně postihovala obcházení omezujících opatření.

92 V tomto ohledu žalobci zdůrazňují, jak vyplývá z návrhu Komise ze dne 25. května 2022 týkajícího se rozhodnutí Rady o zařazení porušení omezujících opatření Unie mezi oblasti trestné činnosti stanovené v čl. 83 odst. 1 [SFEU] [COM(2022)247 final], že Rada si byla vědoma toho, že je obcházení sankcí trestně postihováno ve všech členských státech s výjimkou dvou z nich. Z této okolnosti však nelze vyvodit, že Rada přijetím napadených ustanovení donutila členské státy trestně stíhat obcházení zmrazení finančních prostředků. Skutečnost, že v členských státech,

které již trestně postihují obcházení omezujících opatření, mají sankce za porušení obou dotčených povinností i trestní povahu, totiž nevyplývá z napadených ustanovení, nýbrž z volby členských států v oblasti sankcí.

93 Argument, podle něhož Rada přijetím napadených ustanovení přijala povinnosti, které spadají do oblasti trestního práva na úrovni Unie, a podle něhož se tím postavila do role zákonodárce s pravomocí přijímat trestněprávní předpisy, tedy musí být odmítnut.

94 Na tomto závěru nic nemění výklad článku 9 nařízení č. 269/2014 ve spojení s článkem 15 téhož nařízení. Z článku 15 odst. 1 uvedeného nařízení totiž vyplývá, že členské státy stanoví pravidla pro sankce za porušení ustanovení uvedeného nařízení a přijmou veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich uplatňování. Z toho vyplývá, že v případě nedodržení dotčených povinností, které je kvalifikováno jako obcházení omezujících opatření, zůstává stanovení režimu sankcí, „včetně případných trestních sankcí“ (čl. 15 odst. 1 nařízení č. 269/2014, ve znění pozdějších předpisů), v pravomoci členských států. Povinnost členských států přijmout sankční režim pro případ nedodržení uvedených povinností kromě toho souvisí z hlediska cílů a obsahu s rozhodnutím 2014/145, jelikož má zajistit účinné uplatňování omezujících opatření stanovených tímto rozhodnutím. Ustanovení článku 15 uvedeného nařízení navíc ponechávají vnitrostátním orgánům naprostou volnost při rozhodnutí, zda bude sankce za porušení uvedeného nařízení mít trestněprávní povahu či nikoli.

95 Tento závěr konečně nemění ani přijetí rozhodnutí Rady (EU) 2022/2332 ze dne 28. listopadu 2022, kterým se porušování omezujících opatření Unie určuje jako oblast trestné činnosti splňující kritéria stanovená v čl. 83 odst. 1 [SFEU] (Úř. věst. 2022, L 308, s. 18), nebo přijetí návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o vymezení trestných činů a sankcí za porušení omezujících opatření Unie dne 2. prosince 2022 [COM(2022) 684 final]. Kromě toho, že toto rozhodnutí a tento návrh nebyly přijaty dne 21. července 2022, tj. ke dni přijetí napadených ustanovení, je třeba uvést, že tento legislativní přístup směřující k harmonizaci trestního práva členských států se právě liší od přístupu v nařízení napadeném v projednávané věci a založeném na čl. 215 odst. 2 SFEU, jehož cílem je pouze zajistit účinné a jednotné provádění nařízení č. 269/2014. Na rozdíl od směrnice definující trestné činy a trestní sankce za obcházení omezujících opatření přijaté na základě čl. 83 odst. 1 SFEU, která zavazuje členské státy, jimž jsou určeny, pokud jde o výsledek, jehož má být v trestních věcech dosaženo, totiž sankční režim stanovený v čl. 15 odst. 1 nařízení č. 269/2014, ve znění pozdějších předpisů, ponechává členským státům volnost stran trestněprávní, správní nebo občanskoprávní povahy sankcí, které mají být přijaty v případě porušení zákazu obcházení omezujících opatření.

96 Vzhledem k tomu, že sporné povinnosti nespadají do trestní oblasti, nelze tudíž Radě vytýkat, že porušila článek 83 SFEU, takže na rozdíl od toho, co tvrdí žalobci, Rada neporušila ani článek 40 SEU.

97 Z výše uvedeného vyplývá, že druhý žalobní důvod je třeba zamítnout a s ním i žalobu v plném rozsahu.

K nákladům řízení

98 Podle čl. 134 odst. 1 jednacího řádu Tribunálu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Rada požadovala náhradu nákladů řízení a žalobci neměli ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedeným uložit povinnost nést vlastní náklady řízení a nahradit náklady řízení vynaložené Radou.

99 Podle článku 138 odst. 1 jednacího řádu členské státy a orgány, které vstoupily do řízení jako vedlejší účastníci, nesou vlastní náklady řízení. Belgické království, Lotyšská republika a Komise tudíž ponesou vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (velký senát)

rozhodl takto:

1) **Žaloba se zamítá.**

2) **Michail Fridman, Petr Aven a German Khano ponesou vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Radou Evropské unie.**

3) **Belgické království, Lotyšská republika a Evropská komise ponesou vlastní náklady řízení.**

Van der Woude	Papasavvas	Spielmann
Costeira	Kowalik-Bańczyk	Gervasoni
Madise	Półtorak	Brkan
Gâlea	Dimitrakopoulos	Kukovec
Kingston	Tóth	Kalėda

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 11. září 2024.

Podpisy.